

סבא פאפא

חיות מרגשות וספורים מרתקים
מעולם של ילדים
על הקשר היחודי והאהוב
שבין סב לנכדיו
בלווי איורים מרהיבים

מאת: הרב אברהם אוחיון

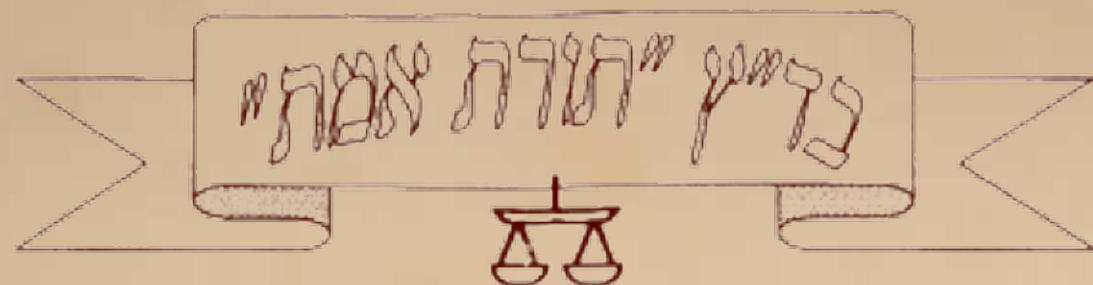
עריכה: הרב שאול עובדיה פתיה ציור: אבישי חן

הספר מוקדש לרפואתו השלימה
של הבחור היקר
ה"ה **רפאל אלעזר** הי"ו
בן רוזה תחי'

וכן לע"ד
האשה הכבודה חמותי היקרה
ד"ר **בטי פייגנבאום** ז"ל
בת קלרה ז"ל

וכן לע"נ דודי היקר באדם
איש החסד
ר' **ניסים כהן** ז"ל
בן ויולה ז"ל

וכן לע"נ האשה הכבודה ש"ב היקרה
מרת **מיכל פרליס** ז"ל
בת רות תחי'

בס"ד

בית דין צדק לדיני ממונות, ובית הוראה

המלצה

הריני בזה להמליץ טוב בעבור ידידי החשוב הרה"ג רבי אברהם אוחיון שליט"א ולברכו בעבור סדרת הספרים החדשה שמוציא לאור: "אבא שלי", "אמא שלי", "סבא שלי", "סבתא שלי" ו"סיפורים לשבת בוקר", שנוספה גם היא על ספריו הרבים והחשובים שכתב והוציא בנושאים מגוונים ובניהם ספרים בנושא חינוך ילדים שהתקבלו בהערכה רבה.

חשיבות רבה נודעת לסדרת הספרים הללו דווקא בדורנו אנו, שהקשר המשפחתי החם והבריא הופך לעיתים לקר ומנוקר.

בסדרת ספרי "המשפחה שלי" השכיל הרב המחבר לעמוד על נקודות התורפה שבמארג הקשרים המשפחתיים בין הילד לאביו ואמו, סבו וסבתו להניח אבני יסוד ולהתוות דרך ברוח ישראל סבא ולהדריך את הקורא הצעיר כיצד לבסס את הקשרים המשפחתיים. והיות ורבו בזמננו ספרים המיועדים לילדים ורבים מספרים אלו מעודדים ומעוררים למידות ודפוסי התנהגות שאינם עולים בקנה אחד עם מה שמצאנו בדברי חז"ל. נודעת חשיבות רבה דווקא לספרים כאלה המושכים את הילד אחר גילוי מידות טובות ומרחיקים אותו ממידות שגיון חכמינו זכרונם לברכה.

ואנו תפילה בעבור ילדינו וילדי כלל ישראל שיזכו כולם לגדול לתורה ויראת שמים, חופה ומצוות ומעשים טובים, וכמו שאנו מבקשים בכול יום: "ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו, כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה" כי זה כול האדם.

**ובזה באתי על החתום
אליהו שלומי.**

אשר הוא חפץ חיים
אליהו שלומי

ציורים: **אבישי חן**

עריכה: **שאול עובדיה פתיה**

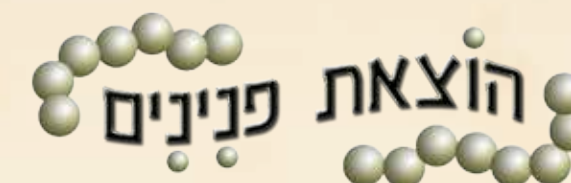
עריכת לשון: **שולה יעקובסון**

ניקוד והגהות: **יהודית הירשמן**

הגהות: **יהודה סימאי. דוד ורפאל אוחיון**

עיצוב עטיפה: **אסתר גרינבוים**

עימוד ועיצוב גרפי: **מירי פלקסר**

©

כל הזכויות שמורות

להוצאת פנינים

057-3112245

נדפס בישראל תשע"ב

אין להעתיק או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו
בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני או מכני
לרבות צילום והקלטה ללא אישור בכתב מהמו"ל

Printed in Israel

טלפון המחבר אברהם אוחיון:

050-4164-500

02-656-9999

הקדמה

שנות הילדות מעצבות את אישיותו של האדם, כאשר את חוויות הילדות ישא עמו הילד לכל מקום ובכל מצב. חוויות הילדות מבוססות לרוב על הקשר המשפחתי החם השורר בין ילד להוריו, ובתא המשפחתי בכלל, אולם קיים רובד נוסף, סמוי במקצת, המשפיע אף הוא רבות על חייהם של ילדינו. המדובר הוא בקשר שבין ילדינו לבין סבם.

סבא הוא דמות אבהית, רבת נסיון ולמודת חכמה, אשר ממרום שנותיה מעניקה חום ואהבה ומתמקדת דוקא בפרטים הקטנים בחייהם של הנכדים והנכדות. הקשר המופלא השורר בדרך כלל בין סב לנכדיו, למרות פער הגילים הגדול, היה תמיד חידה סתומה. ושמא לא, שמא האהבה העצומה היא המגשרת על פער הגילאים ויוצרת את הקשר המרתק והיחודי.

ב"סבא שלי" תמצאו סיפורים מרתקים ומאלפים הנוגעים כולם בסוד הקשר המופלא האמור, הקשר שבין סב לנכדיו. ב"סבא שלי" ניתן העט בידי בנינו ובנותינו, על מנת להעלות על הכתב את חוויותיהם מהקשר שנוצר בינם לבין סבא.

לכל ילד סבא משלו, לכל ילדה סבא משלה, אך חוט השני עובר בין כולם ומאפיין במודע את סיפורי "סבא שלי": סבא הוא שלי! כל נכד וכל נכדה, בדרכם שלהם, חשים זאת בכל ליבם. חוויות שונות, סיפורי חיים שונים, והכל סב סביב נקודה אחת, הקשר שלי עם סבא!

"סבא שלי" אינו רק ספר חווייתי ומרגש, הוא עשוי לשמש גם ככלי עזר בידי ילדינו, באמצעותו ישכילו לחזק ולהדק את הקשר עם זקן המשפחה, עם סבא...

כאן המקום להודות לעומדים על ימיני במים רבים, עושי המלאכה.

ראשית אודה לעורך הראשי של ספרינו **שאול עובדיה פתיה** על העריכה המשובחת. תודה גדולה לעורכת הלשון המקצועית **שולה יעקובסון**. אודה מקרב לב לנכדנית ולמגיחה המסורה **יהודית הירשמן**. תודה וברכה לצייר ברוך הכישורים המקצועי והיחודי **אבישי חן**. חופניים של תודה לגרפיקאית והמעצבת ידי אומן **מירי פלקסר**. כמו כן, אודה בזאת לבניי יקיריי האהובים **דוד, רפאל ויהודה**. ואחרית דבר אודה לרעייתי היקרה, **נעמה**, אשר ליוותה את יצירת הספר וסייע רבות בעצותיה המחכימות.

קריאה מהנה ומועילה

אברהם אהיון

תוכן ענינים ואסרים אינוכיים להורים

גמ"ח אהוב ולקח חשוב 11

סבא הוא דמות מערכת בעיניו של הילד, דמות מבגרת, סמכותית ואחראית, ומתוך כך עשוי להוצר קשר אמיץ ופורה בין נכדים לסביהם. בדרך כלל מתקדם קשר זה בצורה טבעית וחלקה, והילד אינו נדרש ליותר בעבורו על דברים משמעותיים. אף לעתים, על כפות המאזניים מנח הקשר עם סבא לעצמת קשר חברתי או ערך אחר החשוב לילד, ואז הילד עשוי לעמוד בפני התלבטות קשה.

בספור שלפנינו נשלח הנכד בשליחות סבו למען מטרה נעלה, ובעקבות זאת נקלע למצב חברתי קשה ומביך.

אמנם בספור, מי שפסוכו של דבר חליץ את הילד מן התסבכת הוא הסב בכבודו ובעצמו, אך בדרך כלל הסב אף אינו מודע להשלכות מעין אלו. עם זאת, התמודדותו הגאה והאיתנה של הנכד עם הלחץ החברתי, מתוך אמון בקשר האמיץ שלו עם סבו, מעניקה לקורא מבט מקיף ונכון על הסוגיה הזאת, ובכך בלחה להמריץ אותו לרקם גם הוא קשרים ערכיים ומברכים עם סבו.

פרויקט מיחד של סבא מיחד 21

רבים הם הנכדים שרואים בסבם דמות מוזרה שאינה חיה משנה. גורמים לכך פער הגילים, המנטליות המשתנה מדור לדור ועוד.

לעתים יש לתחושה זו גם בסיס במציאות, אבל הדבר אינו סותר את יכולתו של הנכד לאהב, להעריך ואף להתחבר לעולמו של הסב. על פי רב, כאשר סלם הערכים של הילד נכון, די לו בהפרות בלתי אמצעית עם עולמו של סבו כדי להוכח שמה שנראה לו מוזר - אינו מוזר כל כך.

בספור שלפנינו גלה זאת הנכד בכחות עצמו, על ידי מעקב אחר סבו, אולם פעמים רבות אנו, ההורים, יכולים לקצר את דרכו של הנכד להכרת עולמו של סבו, על ידי ספור קורותיו, כמובן - בהתאם לגילו ולהבנתו של הנכד. כך נוכל לגשר בין העולמות ולחבר בין הדורות.

סבא מספר על עצמו 29

חכמת חיים היא נכס שלא יסלא בפז, וזקני המשפחה נושאים עמם כמיות נפרות מן המצרך היקר הזה. הכתוב מלמדנו: "מזקנים אתבונן" - ספורי החיים של הסבים עשויים להדריך את הנכדים הצעירים בנתיבות החיים ולהקנות להם ערכים נאצלים ומדות טובות.

בספור שלפנינו גולל הסב בפני נכדתו את ספור חייו המדהים, הכולל מסירות רבה להוריו, מסירות שהובילה בסופו של דבר להתפתחות מכתיצה ומברכת. זוהי דגמה נהדרת לתועלת הרבה העשויה להוצר מקשר פורה בין דור הנכדים לדור הסבים. ספורי חיים ערכיים ומרתקים ימשכו תמיד את לב הנכדים ויגרמו להם להזדהות עם גבור הספור, הערכי והאצילי - סבא שלהם.

כף של זכות במתנה 35

סבא ומתנות - שני דברים שלרב הולכים ביחד. המתנות שסבא מעניק לנכדיו הן "רכיב חשוב" באישיותו, בעיניהם של נכדים צעירים... מכיון שכך, הצפייה של הנכדים למתנותיו של סבא עשויה לא אחת לעורר נקודות חפון וכן פער בין צפיות לאכזבות. עלינו, כהורים, מטל לחנך את ילדינו, שדמותו של סבא וכן היחס אליו, אינם נגזרים מהמתנות שהוא מעניק.

בספור שלפנינו מובאת הדילמה שעמה התמודדו הנכדים כאשר המתנות שהבטיח סבא שלהם לא הגיעו. הנכדים נדרשו לשלט בעצמם ולכבד את הסב, ואף לדון אותו לכף זכות, עד לסוף המפתיע. מספור זה יכולים ילדינו ללמד כיצד להתנתק מתחושות אכזבה ורגעיות, לסגל ראייה מקיפה יותר ולדון את הזולת לכף זכות.

הטיול עם סבא 41

אחד המאפיינים של אנשים מבגרים הוא דאגנות יתר, המתבטאת לא אחת ביחס לנכדים. בדרך כלל הנכדים מקבלים זאת בהבנה ובסבלנות, אולם בזמנים ובמצבים מסוימים עלולה דאגה יתרה זו לעמד למכשול בין הנכדים ובין הסבים. למשל, בטיול משפתי, הילדים מבקשים להשתובב ולהתפרק, ואלו סבא "עומד בדרךכם" וממתן אותם באזהרות ובהתרעות שבעיניהם הן מעיקות וחסרות בסיס. בספור שלפנינו, הסוף המפתיע הוא שהוביל לתחושות החרטה של הנכדים, אבל באפן כללי נדרשים אנו, ההורים, לרפך את תחושת ההתנגדות של הילדים ולהבהיר להם מאין נובעת דאגתו של סבא.

משמחים את סבא 49

לעתים מופיע סבא בחייו של הנכד כדמות נוגה ועצובה. שרש הדבר עשוי להיות חיות קשות שעברו עליו בימי חייו, כמו מארעות השואה. לעתים העצבות מופיעה בעקר בזמנים מסוימים, כמו מועד פטירה של אדם קרוב.

לעמת זאת, ילדים מטבעם הם יצורים שמחים, קלילים ונטולי דאגות ועצב. משום כך, המפגש שלהם עם סבא בזמנים שבהם הוא עצוב ומדכדך, עלול להתפס אצלם באפן שגוי ואף להתפרש בטעות ככעס עליהם.

כהורים, נהיה ערים לכך, נשוחח עם ילדינו, בשפתם שלהם ובהתאם להבנתם, על סבת העצב בחייו של סבא. נסביר להם כי בכחם לגרם לו נחת ושמחה, ואף נדריך אותם כיצד לפעל כדי לשמח אותו ולרומם את מצב רוחו, כפי שעשו הנכדים בספור שלפנינו.

נס פורים פרטי 57

ממרומי גילו, לעתים נתפש סבא בעיני הילדים כאדם מנתק מעט, שאינו מסגל להשתלב בשמחתם של הצעירים. פורים הוא יום שבו תפישה זו מתחדדת, כיון שבצעבור הילדים והצעירים זהו היום השמח ביותר בשנה, ושלובו של הסב בחייוותיהם נראה להם בלתי אפשרי.

בספור שלפנינו אכן חשש הילד משלובו של הסב בשמחת הפורים, אולם בסופו של דבר הוא נוכח לראות כי סבו היטיב להשתלב בה, ולא רק זאת אלא שחיי המשפחה כלה נצלו בעקבות זאת. בעקבות ספור זה הילדים ישתחררו מן הדעה הקדומה הזאת, ובלבם יתפתח אמון ביכולתו של סבם להשתלב בארועים משפחתיים שונים.

גמ"ח אהוב ולקח חזרה

בשכונה שלנו יש גמ"ח מיוחד במינו, גמ"ח שלא קים בשום שכונה אחרת: גמ"ח מעשים טובים.

מהו גמ"ח מעשים טובים? אתם בודאי מבקשים לדעת.

ובכן, במשחקיה של השכונה שלנו יש חדר מלא בכרסים, מכל הסוגים ומכל הגדלים. כל ילד מהשכונה שעושה מעשה טוב באמת, ולא כדי שיכבדו אותו ויחשיבו אותו, רשאי להגיע למשחקיה, לספור לשמעון, מנהל המשחקיה, על המעשה הטוב שעשה ולקבל פרס עידוד.